

Studietur til New Zealand

9. – 26. marts 2011

IFMA 18

International Farm Management Congress 2011

THRIVING IN A GLOBAL MARKET

Innovation, Co-operation and Leadership

Studieturen er gennemført som del af projekter, delvis finansieret af:

*Det Europæiske Fællesskab ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Forsknings- og Innovationsstyrelsen
Fællesfonden mellem Søren Chr. Sørensen og hustrus Mindefond og Foreningen af Jyske Landboforeninger
Norma og Frode S. Jacobsens Fond*

Indhold

Forord	3
Generelt om New Zealand	4
Præhistorisk tid	4
Flora og fauna	4
Geografi.....	4
Opdagelse og tidlig befolkning.....	4
Waitangi-traktaten	5
Befolkning.....	5
Tidszone.....	5
Klima	5
Regering.....	5
Økonomi	6
Landbrug i New Zealand	6
Ændringer i landbruget.....	6
Mælkeproduktion	6
Om mejeriindustrien	7
Får.....	7
Priser	8
Uld.....	8
Kødkvæg.....	8
Hjorte	8
Hjortetakker	9
Kiwifrugt.....	9
Vindruer.....	9
Avocados	9
Skovdrift	9
Dagbog for turen:	10
9-11 marts	10
12 marts.....	10
13. marts.....	15
14. marts.....	18
15. marts.....	19
16. marts.....	20
17. marts.....	22
18. marts.....	24
19. marts.....	28
20. marts.....	30
21. marts.....	30

22. marts.....	30
23. marts.....	30
24. marts.....	31
25. marts.....	31
26. - 27. marts	32
Læringspunkter fra turen.....	33
Mindset.....	33
Fokus på forbedringsmuligheder:.....	33
Markedsorientering	33
Sporbarhed.....	34
Samarbejde mellem planteproducenter og husdyrproducenter	34
Forpagtningsaftaler.....	34
Farm Real Estate Investment Trust (F-REIT).....	35
Collateral based lending.....	35
Risikostyring.....	35
Forretningsmuligheder - mælkeproduktion.....	35
Produktionsøkonomi - mælkeproduktion	35
Rådgivning metode.....	36
Benchmarking.....	36
RightRisk.....	37
Webinar i USA og Canada.....	37
Generationsskifte	38
Workshops	38
Erfaringer med et rådgivningsprojekt i NZ	39
Adfærdsforskning i Tyskland	39
Lincoln University Dairy Farm	39
Teknologi.....	39
Ressourceforbrug.....	40
Vandning	40
Eco-N	40
Præcisionsjordbrug med	42
WeedSeeker / GreenSeeker	42
Jordskælvet	42
Svineproduktion i New Zealand.....	42
Industrien	43

FORORD

På turen var der i alt fem deltagere fra Landbrug & Fødevarer samt Videncentret for Landbrug.

Heidi Hundrup Rasmussen, projektchef, Landbrug & Fødevarer, Videncenter for Svineproduktion, deltog på kongressen under projektet "Rådgivningskoncepter." Promilleafgiftsfonden, Svineafgiftsfonden samt Det Europæiske Fællesskab ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Anders B. Hummelose, seniorøkonom, Landbrug & Fødevarer, Videncenter for Svineproduktion, deltog på kongressen under projektet "Management og produktivitsfremme i Primærproduktionen." Fællesfonden mellem Søren Chr. Sørensen og hustrus Mindefond og Foreningen af Jyske Landboforeninger, Promilleafgiftsfonden samt Det Europæiske Fællesskab ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Torben Ulf Larsen, specialkonsulent, Videncentret for Landbrug, Økonomi, deltog på kongressen under projektet "Helhedsorienteret Risikostyring." Fællesfonden mellem Søren Chr. Sørensen og hustrus Mindefond og Foreningen af Jyske Landboforeninger, Det Europæiske Fællesskab ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Jakob Vesterlund Olsen, konsulent, ErhvervsPhD studerende, Videncentret for Landbrug, Økonomi, deltog med henblik på international perspektivering og formidling af det afleverede ErhvervsPhD-projekt: Essays on Investment Behaviour of Danish Farmers. Fællesfonden mellem Søren Chr. Sørensen og hustrus Mindefond og Foreningen af Jyske Landboforeninger har deltaget i finansieringen af projektet.

Michael Friis Pedersen, konsulent, ErhvervsPhD studerende, Videncentret for Landbrug, Økonomi, deltog på kongressen under ErhvervsPhD projektet "Whole Farm Risk Management: The Implications of Finance and Organization." Projektet er støttet af Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Fællesfonden mellem Søren Chr. Sørensen og hustrus Mindefond og Foreningen af Jyske Landboforeninger samt Norma og Frode S. Jacobsens Fond.

Turen sigte var dels det faglige indhold af kongressen og "pre-congres tour", men i lige så høj grad værdien af det internationale, faglige netværk med store kompetencer inden for "Farm Management" området.

GENERELT OM NEW ZEALAND

PRÆHISTORISK TID

New Zealand er en del af det mest lavtliggende mikro-kontinent kendt som Zealandia, som strækker sig fra Ny Caledonien i nord til New Zealands sub-antarktiske øer i syd. Zealandia blev isoleret fra det præhistoriske superkontinent Gondwana for omkring 130 millioner år siden.

FLORA OG FAUNA

Den isolerede beliggenhed har gjort, at en unik flora og fauna har udviklet sig på New Zealand, næsten uden pattedyr. Fuglene udgjorde toppen af fødekæden og udviklede sig til meget store arter, der ikke kunne flyve, f.eks. Moa'en der vejede omkring 230 kg, og store flyvende rovdyr, som Haast ørnen, der var den største ørneart nogensinde med et vingespand på 3 m. Mange af disse arter blev alvorligt berørte, da mennesket begyndte at komme til New Zealand, og uddøde på grund af jagt og tab af levesteder (habitat).

GEOGRAFI

New Zealand ligger i det sydlige Stillehav mellem 35. og 46. sydlige breddegrad, 1.600 km øst for Australien og 9-12.000 km fra øvrige lande, der grænser op til Stillehavet. New Zealand udgøres af Nordøen, Sydøen og Stewart Islands, samt et antal mindre øer, med et totalt areal på 268.021 km² – svarende til Storbritannien, eller en smule mindre end Italien eller Japan.

Landskabet domineres af bjergkæder og bakkelandskaber. Et af de mest bemærkelsesværdige områder er de Sydlige Alper (Southern Alps/ Kā Tiritiri o te Moana), med fjorde, gletschere og søer. Endvidere er de kystnære strækninger i Canterbury (Canterbury Plains) og Southland værd at bemærke på Sydøen.

På Nordøen findes i den vulkanske del den største sø Lake Taupo. De fleste af landets aktive vulkaner (Ruapehu, Ngauruhoe og Togariro) er sædvanligvis meget fredelige, selvom Ruapehu har været aktiv siden september 1995. Varme kilder, geysere og mudderpøle udgør en del af det vulkanske landskab omkring Rotorua. Store områder på begge øer er udlagt som nationalparker.

Højeste bjerg:	Aoraki/Mount Cook (3.754 m)
Dybste sø:	Lake Hauoko (462 m)
Længste flod:	Waikato River (425 km)
Største gletscher:	Tasman Gletscheren (28,5 km lang)
Dybste hule:	Nettlebed (nordvest for Nelson) (889m)
Kystlinje:	15.134 km (10. pladsen i Verden)

OPDAGELSE OG TIDLIG BEFOLKNING

Man regner med, at Maorierne var de første der ankom fra Polynesien før år 1300. Noget tyder på at dette var endestationen på den lange "ø-hopnings-migration", som indledtes af det oprindelige folk på Taiwan, som drog mod syd til Polynesien og Ny Guinea, og derefter østpå til Stillehavet for over 5000 år siden. Det nuværende Maorisprog har ligheder med sproget på Tahiti og Cook-øerne. Maorierne var en af de sidste store etniske befolkningsgrupper, der kom under indflydelse af udefrakommende. Den hollandske opdagelsesrejsende Abel Tasman så og navngav New Zealand i 1642. Det var dog ikke før 1769, at Kaptajn James Cook kortlagde kystlinjen og udforskede landet. Hvalfangere og handelsmænd fra England, Frankrig og USA var derefter aktive i de kystnære områder, og

havde varierende kontakt med Maorierne. Geværer og sygdomme blev introducerede og havde stor indflydelse på Maoristammerne mellem 1800 og 1840, og forårsagede kampe mellem stammerne om ressourcerne, samt høje dødstal på grund af manglende resistens mod de nyintroducerede sygdomme.

WAITANGI-TRAKTATEN

De sociale omvæltninger i kombination med lovløshed blandt nybyggerne medførte behov for en mere formel struktur i landet. England annekterede landet, lige for næsen på Frankrig, og sendte William Hobson af sted for at forhandle en traktat med Maorierne. Dokumentet blev kendt som Waitangi Traktaten og garanterede Maorierne de samme rettigheder og privilegier som engelske borgere til gengæld for accept af engelsk overherredømme. Efter traktaten blev underskrevet i 1840 var der en massiv immigration, hovedsageligt fra Storbritannien. Forskellene mellem oversættelserne af traktaten til henholdsvis engelsk og Maori (individuel ejerskab af jord vs. stammernes ejerskab af jord) førte til de New Zealandske Krige i perioden 1845-1872, hovedsageligt mellem Maorierne og regeringen på vegne af de engelske nybyggere. Efterfølgende konfiskerede nybyggerne store landområder fra nogle Maoristammer for at give plads til landbrug. Sådanne aktioner gav næring til en vrede, der ulmede i 100 år. Waitangi Tribunal blev etableret i 1975 for at regeringen på vegne af de oprindelige britiske underskrivere kunne tage fat på processen med at få løst uoverensstemmelserne mellem Den britiske trone og Maoristammerne. Denne proces forløber stadig, og har foreløbigt resulteret i kompensationer til Maorien på næsten 1 milliard NZD.

BEFOLKNING

Der er i alt 4.213.418 indbyggere (juli 2010). Befolkningstallet er steget med 11 pct. siden 2000. Gennemsnitsalderen er 36,8 år, og 78 pct. af befolkningen er af europæisk afstam-

ning (især engelsk og irsk), 14,6 pct. er Maori, 9,2 pct. er asiater og 6,9 pct. er fra Stillehavsøerne.

Andelen af asiater er steget med 50 pct. siden 2001 og henvist folk fra Stillehavsøerne til tredjepladsen. Omkring 1.000.000 New Zealændere er født "overseas". New Zealand har en åben immigrationspolitik, der tillader 1 pct. vækst eller 45.000 immigranter hvert år. For at få statsborgerskab skal ansøgere op-tjene tilstrækkeligt point baseret på kompetencer, uddannelse, alder, helbred mv. Dette sikrer, at de nye borgere har de specifikke kompetencer, som samfundet har brug for.

TIDSZONE

New Zealand er præcist 12 timer forud for GMT. Fra sidst i september til sidst i marts stilles urene et time frem.

KLIMA

New Zealand har en klar og uforurennet atmosfære med fra 1600 solskinstimer i den sydvestlige del til 2.500 solskinstimer i den østlige del. Der er subtropisk klima i nord skiftende til tempereret klima i syd, med en gennemsnitlig temperatur om sommeren på 23 grader og om vinteren på 14 grader. Den gennemsnitlige nedbørsmængde varierer meget, fra 400 mm i Central Otago til over 10 m i den sydvestlige del af Sydøen. Årstiderne er modsat i forhold til på den nordlige halvkugle, vinter er mellem juni og august, og sommer mellem december og februar. Den tørreste tid er om sommeren på det meste af Nordøen og den nordlige del af Sydøen. På vestkysten på Sydøen og det meste af Canterbury, Otago og Southland er nedbørsmængderne lavest om vinteren.

REGERING

New Zealand blev en britisk koloni i 1840, og en selvstændig stat i 1947, men er fortsat en forfatningsmæssigt monarki med dronning Elisabeth som statsoverhoved. I 1996 blev det hidtidige valgsystem "first past the post" erstattet af et nyt blandet medlemskabs sy-

stem (MMP), som bedre afspejler befolkningens sammensætning. Der er nu adskillige partier: National (midt/højre) og Labour (midt/venstre), som var de traditionelle partier, sammen med nyere partier som New Zealand First (populistisk midterparti), ACT (klassisk liberalt), Maori-partiet (midterparti, repræsenterer Maori-emner), og The Green Party (venstreorienteret miljøparti). Den nuværende regering (2008-2011) er en koalition mellem National, ACT og Maori-partiet.

ØKONOMI

Selvom mere en 80 pct. af befolkningen bor i byen bidrager landbruget med mere end 50 pct. af eksportindtægterne. Dette er ikke overraskende, når man tager i betragtning af en tredjedel af landets areal er græsningsarealer og at der er 8 gange flere får end mennesker. Turisme, skovbrug, gartneri, fiskeri og fremstillingsvirksomhed er sektorer med en stigende betydning for økonomien. Australien er New Zealands største eksportmarked fulgt af USA, Japan, Kina og Storbritannien.

LANDBRUG I NEW ZEALAND

Landbrug har været og forbliver hovedeksportindustrien i NZ. Mælkeprodukter udgør 21 pct. af den totale eksport, omkring 5 pct. af BNP. Det største firma, Fonterra (mejeri – andelsvirksomhed) kontrollerer næsten en tredjedel af den internationale handel med mejeriprodukter (noget produceres uden for NZ). Andre landbrugsprodukter bidrager til eksporten med 13 pct. for kød, 6,3 pct. for uld, 3,5 pct. for frugt og 3,3 pct. for fisk. New Zealand har også en vinindustri i vækst, med rekord høst i 2007 og 2008. I 2007 var vin på en 12. plads på listen over værdien af eksporten, og var for første gang mere værd end eksport af uld. Cirka 90 pct. af landbrugsproduktionen eksporteres.

Med 63.000 bedrifter og en gennemsnitlig bedriftsstørrelse på 232 ha, producerer NZ's landmænd 22 pct. af de mælkeprodukter der handles på det globale marked, 55 pct. af

fårekødet og 75 pct. af lammekødet. Den primære sektor har generelt overgået andre sektorer økonomisk gennem udvikling, forskning, innovation og størrelsesøkonomi.

Husdyr (2008)

Antal får	34,5 mio. (-45 pct. siden 1981 og faldende)
Antal kødkvæg	4,3 mio. (-14 pct. siden 1981 og stabilt)
Antal malkekøer	5,9 mio. (2009) (+85 pct. siden 1981 og stigende)
Antal hjorte	1,4 mio. (+1200 pct. siden 1981 og stabilt)

ÆNDRINGER I LANDBRUGET

Mælkeproduktionen er steget signifikant i de sidste 15 år på bekostning af får og planteavl. Græsning og markafgrøder er reduceret med 12 pct. siden 1994 til 12 mio. ha i 2002. Husdyrproduktionen anvendte 76 pct. af landbrugsarealerne i 2002. Siden 1994 er intensiteten steget på grund af faldende antal får og stigende antal malkekøer. Mere areal bruges til grøntsager og vin, selvom nyplantningen er bremset op på grund overproduktion af Sauvignon Blanc. Tidligere skyldtes væksten i areal til vin hovedsageligt denne type drue. Skovarealerne er faldet siden 1992 på grund af fældning, manglende genplantning og ændringer i brug af jorden fra skovbrug til mælkeproduktion. Plantning af ny skov har været på standby på grund af usikkerheder omkring implementering af "Emissions Trading Scheme" og værdien af CO2 kvoter.

MÆLKEPRODUKTION

Mejeridrift er NZ's største industri og en af de hurtigst voksende. Der har aldrig været så mange malkekvægsbesætninger som nu. Mejeriindustrien er en stor arbejdsgiver og bidrager til velstand og levestandard i NZ. Den totale produktion er vurderet til 1,39 mio. kg mælketørstof, eller ca. 15 milliarder liter mælk.

Fakta om bedrifter med mælkeproduktion:

I alt 5,9 mio. kvæg på mælkeproduktionsbedrifter, heraf 4,3 mio. køer.

Den gennemsnitlige besætningsstørrelse er tredoblet de sidste 30 år til 366 køer i 2008/09 fra 121 køer i 1978/79.

- 21 pct. af alle bedrifter har mere end 500 køer (2009)
- Gns. 131 ha pr. bedrift
- Gns. 2,83 køer/ha
- Gns. 323 kg. MS/ko/sæson
- Gns. 3773 l mælk (4,9 pct. mælkefedt, 3,7 pct. protein)
- Gns. produktion Vest Kysten 691 kgMS/ha
- Gns. produktion Canterbury 1170 kgMS/ha
- Gns. produktion NZ bedrift 921 kgMS/ha
- 77,4 pct. af bedrifterne er på Nordøen
- I 2009 udgjorde besætningerne på Sydøen 22,6 pct. af alle besætninger, men havde 33,7 pct. af køerne og 32 pct. af produktionen
- Canterbury har den største gennemsnitlige produktionsstørrelse med 636 køer
- Syd Teranaki har 1207 besætninger, hvilket gør den til den region med flest besætninger
- En sæson løber fra 1. juni til 31. maj
- Mere end 3 mio. køer insemineres i en 6-8 ugers periode i oktober/november hvert år

OM MEJERIINDUSTRIEN

- Fronterra (coop) etableret i 2001. Behandler 90 pct. af NZ's mælk – 11.000 leverandører
- Westland Milk Products (coop) – 370 leverandører
- Tatura Co-operative Dairy Company, Ltd. 120 leverandører
- Open Country Dairy Ltd. (privat) – 500 leverandører
- Synlait (privat, ejet af japanske og kinesiske investorer) 90 leverandører
- NZ Diaries (privat, ejet af NZ og russiske investorer) < 100 leverandører

FÅR

Det totale antal får er faldet med 20 pct. siden 1994 og lå på 32,4 mio. i 2009. Antallet af får er faldet med 27 pct. siden 1999 og 5 pct. siden 2008 og er nu på det laveste antal siden 1955. Dette afspejler en stigning i areal til hjorteproduktion, skovbrug og mælkeproduktion (især på Sydøen), tørkesituationen og et skifte fra produktion af får til kødkvæg. Faldet i antal af får er størst på Syd Øen, hvor antallet af får er faldet med 21pct. siden 1994 til 21,1 millioner. På Nord Øen er antallet faldet med 18 pct. til 18,4 millioner. Canterbury-regionen har stadig det største antal får – 7,1 millioner (juni 2007). Antallet af halekuperede lam var 113 pct. i forhold til antallet af parrede moderfår. På landsplan udgør racen Romney 40 pct. Merino 5,5 pct. og andre udbredte racer er Coopworth og Perendale.

Der blev produceret 102.000 tons fårekød (slagtet vægt) i august 2006 - september 2007, og 397.000 tons lammekød i 2009 (faldende på grund af faldende antal får).

EU er NZ's vigtigste aftager med 50 pct. af volumen og 60 pct. af værdien af eksporten. NZ har formået at vende eksporten fra lav-

værdi markederne i Mellemøsten og Sydøst Asien til højværdi markederne i Europa.

PRISER

I september 2009 var gennemsnitsprisen for lam 89 NZD pr. stk. I 2011 er eksportmarkedspriserne de højeste nogensinde, men priserne til producenten er lavere end tidligere tiders højprisperiode på grund af valutakurserne.

ULD

NZ er verdens største producent og eksportør af uld fra krydsningsdyr, og nummer 2 på ranglisten efter Australien med hensyn til eksport af al slags uld. Der er mere end 100 eksportvirksomheder, og i 2002-03 stod de 20 største for 75 pct. af den eksporterede uld. Dette år omsattes der i NZ 172.680 tons uld (rent), hvoraf 79 pct. blev eksporteret. 72 pct. af den eksporterede uld var afkogt, resten blev solgt som fedtet eller "slipe" (uld fjernet fra skindet med kemikalier). Fint uld (< 34,5 microns) udgjorde 5 pct. af den eksporterede mængde, 15 pct. var medium (24,5-31,4 microns) og 30 pct. var fint krydsningsuld (31,4-35,4 microns), og 50 pct. fra stærk krydsningsuld (> 35,4 microns). Traditionelt sælges ulden på auktion, men denne praksis er aftagende. Mange landmænd sælger nu direkte til private opkøbere og slutbrugerne. Landmændene vil gerne i kontakt med slutbrugerne og få feedback på krav til kvalitet og viden om, hvad der efterspørges. Det diskuteres, om landmændene skal gå sammen og danne et kooperativ (som i mælkeindustrien) til afsætning af uld.

Kina er den største aftager af NZ's uld og aftager omkring 23 pct. af den totale uldeksport. Gennemsnitsprisen i 2009 var NZD 3,08/kg, tæt på den nominelle værdi af priserne i 1990. Når inflationen tages i betragtning er der således tale om et stort fald i realværdien.

KØDKVÆG

De fleste tyre og stude færdigfedes på græs og slagtes ved 18-24 måneders alderen ved en vægt på 270+ kg (slagtevægt). Kødet eksporteres hovedsageligt til USA og Asien. Kvier slagtes ved en vægt på 200-250 kg slagtevægt og sælges på hjemmemarkedet.

Antallet af kødkvæg i NZ er faldet med 0,6 million siden 1994 til 4,5 millioner i 2004. På Nordøen har faldet været 14 pct. siden 1994, medens antallet på Sydøen har været relativt stabilt. I 1994 fandtes de fleste kødkvæg i Waikato-regionen (0,9 million), men antallet er faldet med 23 pct. På trods af et fald på 12 pct. siden 1994 er det nu Manawatu-Wanganui regionen, der har det største antal kødkvæg (0,7 millioner). Antallet af køer er cirka 1,5 millioner, og med en kælvningsprocent på 85 pct. + opfedning af 580.000 kalve fra malkekvægsbesætninger, opdrættes cirka 2 millioner kalve om året.

Okse- og kalvekøds produktionen var i 2009 634.000 tons slagtevægt. Omkring 114.000 tons afsættes på det New Zealandske marked. USA er det vigtigste eksportmarked med 56 pct. og det nordlige Asien er også et vigtigt marked og aftager 24 pct. af eksporten.

HJORTE

Der er cirka 3.000 farme med hjorteproduktion i NZ. Størrelsen varierer meget fra små farme (life-style) til store ekstensive bedrifter ("stations"). Hjortene går på græs og er udendørs hele året rundt. Hjorteproduktionen er som regel et led i diversifikationen på bedriften, og opdrættes sammen med får og kvæg.

Der er cirka 1,2 millioner hjorte i NZ (juni 2009), og dette anslås at være omkring halvdelen af verdens produktion. De fleste bedrifter ligger i bakklandet i de centrale dele af nord- og sydøen. Der findes også bedrifter på lavere liggende græsgange i Southland, Westland og Hawkes Bay. Det skønnes at 40 pct. af produktionen findes på Nordøen og 60

pct. på Sydøen (mest i Canterbury), og er 700.000 avlshunner og 500.000 avlshanner. Unge hjorte kaldes rålam eller kalve.

Positionen som verdens største producent af opdrættet vildtkød gør, at ændringer i produktionen har stor indflydelse på udbud, efterspørgsel og priser. Cirka 90 pct. af produktionen eksporteres til Europa, og Tyskland aftager cirka 50 pct. af eksporten. I 2010 var prisen til landmanden cirka NZD 6-8/kg. Udover kødet sælges også hjortenes takker, så afsætning og priser på de to produkter hænger sammen. Høje priser på takkerne medfører, at der slagtes færre hanner og dermed falder udbuddet af kød og priserne stiger.

HJORTETAKKER

Priserne har været ustabile på grund af de koreanske opkøbers finansielle situation. Der sælges 4-500 tons årligt og priserne ligger på NZD 50-95/kg.

KIWIFRUGT

The Bay of Plenty-regionen er den dominerende kiwiproducerende region i NZ. I juni 2008 var der 8600 ha med kiwifrugt, 72 pct. af NZ's produktion. Det totale areal ligger på

12.000 ha, men stigende priser vil måske medføre en stigning i arealet. Kiwifrugt dyrkes også i Gisborne, Auckland-området og Nelson.

VINDRUER

Der er 31.900 ha med vindruer (2009), og 72 pct. findes på Sydøen. Marlborough-regionen er den største vinproducerende region med 18.400 ha. Canterbury er blevet NZ's fjerdestørste region efter Marlborough, Hawkes Bay og Gisborne. 50 pct. af druerne er Sauvignon Blanc, Pinot Noir udgør 15 pct. og Chardonnay 12 pct.

AVOCADOS

Northland og Bay of Plenty udgør mere end 80 pct. af NZ's 3.600 ha med avocados. Arealet er mere end fordoblet siden 1994.

SKOVDRIFT

Arealet med beplantet skov (primært Monterey Fyr – pinus radiata) er faldet med 15 pct. siden 2002 til 1.60 millioner ha i 2007. Faldet er især sket på Nordøen, hvor skov er omdannet til græsning, som regel til malkekøer.

DAGBOG FOR TUREN

9-11 MARTS

En lang rejse på ca. 43 timer fra vores hjem i Danmark til vores første bestemmelsessted, Brinkley Resort, Methven, er veloverstået. Turen gik over Københavns Lufthavn, London, Los Angeles, Auckland, Christchurch og sluttede i byen Methven, med 1.400 indbyggere, der dog bliver tredoblet i skisæsonen. Methven er byen, hvor IFMA kongressen afholdes og bliver således både udgangspunkt og slutpunkt for "pre congress tour"

12 MARTS

Methven – Oamaru

BILL OG LYNDA DAVEY, SAMT NICK DAVEY

Første dag på rundturen inden kongressen havde vi først et besøg hos en engelsk planteavl, der var flyttet til NZ i 2001, dernæst et besøg hos et ungt par med meget ekspansiv mælkeproduktion og dernæst transport syd på til Oamaru, med et stop i byen Timaru.

Bill og Lynda Davey driver med deres søn og en fast medhjælp et 500 ha meget diversificeret planteavlsbrug med opfodning af lam og vinter pasning af malkekøer (i goldperioden).

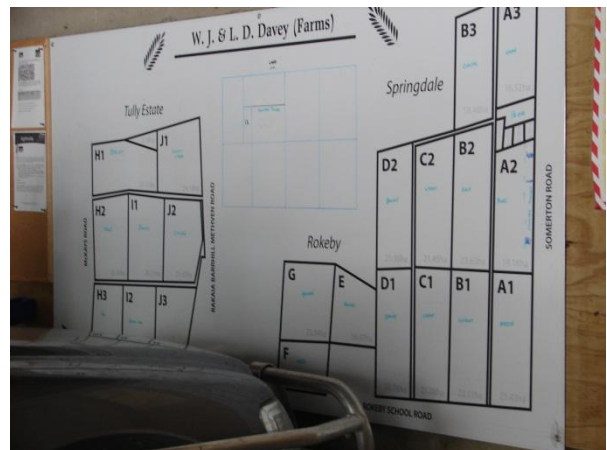

Familien Davey solgte en planteavlsejendom i England i 2001 og flyttede til New Zealand for at slippe for det meget bureaukratiske og støttede europæiske landbrugssystem.

Deres drøm om at slippe for bureaukratiet er ikke helt gået i opfyldelse, idet bureaukratiet i et vist omfang har fulgt dem til NZ, der er dog ingen støtte og langtfra de samme miljørestriktioner i NZ, som der er i Europa, men der er blevet en lang strammere regulering over de ti år, hvor familien har været i landet, særligt er der stramninger med hensyn til etablering af vandingsanlæg, der er en afgørende faktor for profitabiliteten på egnen.

Egnene omkring Methven er præget af en kraftig fönvind, der kommer fra bjergene mod nordvest. Denne vind medfører risiko for vinderosion og den medfører kraftig fordampning om sommeren.

Tidligere har man på egnen fokuseret meget på læhegn, men man fokuserer nu mere på vanding. Der er inden for de seneste år etableret store pivot vandingsanlæg, der er ganske dyre at erhverve og drive, men som giver en høj grad af produktionssikkerhed.

Anlæg til rensning af blomsterløg

Driften på familiens ejendom er som nævnt meget diversificeret. Der dyrkes bl.a.:

- Korn
- Majs til ensilage, til mælkeproducenter
- Græs til ensilage, til mælkeproducenter
- Hvidkløver frø
- Grønne ærter
- Alm. rajgræs frø
- Italiens rajgræs frø
- Kål frø (brassica)
- Hørfrø
- Honningurt frø (phacelia)
- Der opfædes 15.000 lam på græsmarker etableret lige efter høst
- Der er 500 goldkøer fra en nærliggende mælkeproducent, der afgræsser markerne over en tolvugers periode
- Der er et areal lejet ud til et hollandsk firma der dyrker blomsterløg, primært til det asiatiske marked
- Der passes yderligere 385 ha på maskinstationsbasis

VANDING:

De store pivot vandingsanlæg er ganske kostbare, det er amerikanskproducerede anlæg og prisen på dem er derfor ganske afhængig af valutakursen på NZD. Et anlæg der dækker 100 ha har kostet familien Davey 250.000 NZD svarende til den gode side af 1 mio. kr. eller 10.000 kr. pr. ha.

Vandingsrettigheder koster op til 8.400 kr. pr. ha, hvilket med en 30 årig afskrivningshorisont og en kalkulationsrente på 5,75 % giver årlige omkostninger pr. ha på ca. 1.300 kr. hertil kommer årlige driftsomkostninger på ca. 2.700 kr. pr. ha pr. år. Samlet set er der årlige omkostninger på ca. 4.000 kr. pr. ha til vanding.

JORDPRISERNE:

Der var lidt varierende udsagn vedr. jordpriser i løbet af dagen. Bill Davey købte jorden til 5.000 NZD pr. ha i 2001, hvor han fik at vide at markedsprisen kun var 2.500, og han havde naturligvis været bekymret over denne merpris. Ejendomspriserne er dog steget betydeligt i området over de seneste år, og prisen er efter Bill Davey nu ca. 16.000 NZD pr. ha, hvilket medfører en betydelig (og skattefri) kapitalgevinst. Andre udsagn i løbet af dagen var priser på op til 35 - 40.000 NZD pr. ha (forskellen kan skyldes om der er mulighed for vanding eller ej). Den nominelle rente er ganske høj i NZ sammenlignet med Danmark, på et niveau omkring 7 %, der dog modereres af en inflation på 3 - 4 %.

KONTRAKT PRODUKTION / RISIKOSTYRING

En stor del af produktionen var baseret på kontrakter, særligt specialafgrøderne. Lamme kødsproduktionen havde været for egen risiko, men det blev overvejet, hvorvidt denne skulle køre på kontrakt det kommende år.

Overvejelsen var påvirket af den aktuelle markedssituation. Produktion af suppleringsfoder til malkekøer udgjorde en voksende andel af produktionen, men her var der ikke tradition for kontraktproduktion, men en forhandling af en pris pr. kg tørstof efter høst. Dette var ikke et forhandlingsregime, der var stor tilfredshed med, men det var svært at indgå andre former for aftaler med mælkeproducenterne.

Der var altså ganske begrænset afgrødeprisrisiko pga. kontraktproduktion. Den dominerende risikofaktor var vejrrelaterede produktionsrisici, der blev imødegået via diversificering.

Det generelle indtryk af bedriften var, at der var tale om en succesfuld og meget entreprenant bedrift, der dog formentlig også stiller store krav til det faglige management niveau for at kunne lykkes. En god strategi i det konkrete tilfælde, men måske ikke en strategi for alle.

Bedriftens ejere havde afsat fire-fem dage årligt sammen med en ekstern rådgiver til at revurdere bedriftens strategi og udviklingsmuligheder. Risikostyring indgik også i overvejelserne.

CRAIG OG HELEN ELLIOTT

Dagens andet besøg var på en meget ekspansiv mælkeproduktionsbedrift. Det unge

par Craig og Helen Elliott havde på ti år vokset fra nul til 6.500 malkekøer baseret på et 50/50 ejerskab med en "sleeping partner" (Graham Robertson).

Bedriften bestod af seks ejendomme med mælkeproduktion og en ejendom til vinterpasning af nogle af køerne.

Mælkeproduktions ejendommene var fra 100 ha med 400 køer, til 350 ha med 1.550 køer. En del af ejendommene hang sammen, og der var forbindelse mellem ejendommene via tunneler under vejene.

Parret opkøbte ejendomme, der var drevet på traditionel måde for egnen, dvs. planteavl, med fedning af lam eller kvæg. Disse ejendomme fik så kort fortalt installeret en stor pivot vandingsmaskine med et malkecenter i midten sammen med faciliteter til pasning af kalve. 4.000 af køerne var erhvervet inden for

de seneste 3 år, og 2010 var det første stabile år parret havde haft siden de blev etableret.

Den sidste og største ejendom var erhvervet og omlagt til mælkeproduktion under krisen, og det stod mellem linjerne, at dette havde været en finansiell prøvelse. De aktuelt stigende priser på mælkeprodukter var derfor meget velkomne.

Der blev produceret i gennemsnit 1.988 kg værdistof pr. ha, med en vis variation mellem ejendommen, primært betinget af variation i det genetiske materiale. Bedriften var udtryk for den store forandring landbruget på egnen var under.

Dette hus blev "kørt over" af en pivot vandings maskine

Der var massive investeringer i mælkeproduktionen, og i det konkrete tilfælde tale om en vis finansiell gearing. Dog ikke noget i forhold til det man ser i Danmark.

Den finansielle gearing og den store specialisering stod i stærk kontrast til den første ejendom vi besøgte, der er ganske sikkert

Dette bygningsanlæg håndterede 800 køer

tale om en ganske lukrativ forretning, men også væsentlig større risikoeksponering end på den første ejendom vi besøgte.

Et meget enkelt kalvefodringssystem

RESTEN AF DAGEN

Efter dagens sidste besøg gik rejsen sydpå af "Highway One", hvor anekdoten var at der kom en mælketankbil fra Fonterra hvert tolvte minut. Historien blev fortalt efter guiden så den første tankbil, og inden han var færdig, kom den næste.

Rejsen endte i Oamaru, der historisk har været en udskibningshavn for lammekød til England. Efter aftensmaden på hotellet var der mulighed for af se pingviner ved byens havn, der nu kun blev brugt til lystbåde og en smule fiskeri. Oamaru er kendt for deres kalksten, som er brugt til mange af deres huse i byen.

Eksempel på bygning af kalksten i Oamaru

13. MARTS

Oamaru - Dunedin

Første stop på dagens tur er til Totara Estate, som er et markant historisk landemærke for New Zealands eksport af frosne lam. Historisk trods det kun er 130 år gammelt. Det vidner om NZ's korte historie. På museet var slagtehuset, hestestalde mv. rekonstrueret.

Torben undersøger værktøj til lammeslagting

Det var fra dette sted, man opsamlede og slagtede lam til den første transport af frosne lam til England. Man byggede på amerikanske erfaringer med at transportere fødevarer til Sydamerika, og man var hurtig til at adoptere teknikken, så man kunne transportere lam til det fødevarerhungrende England. NZ havde allerede på det tidspunkt overskud af lamme- og fårekød, da de blev holdt for at sælge uld. Fårene blev destrueret, når de var for gamle til at lave god uld. Thomas Bryden var den entreprenør, som så muligheden for at udnytte de 14.000 ha i området bedre ved at eksportere lam til England. Den første skibsladning indeholdt 7.500 lammekroppe, og det tog 2 måneder at fryse sendingen ned. Dampmaskinen var grundpilleren i teknologien bag kølemuligheden. I de første 10 år blev 36 skibe transporteret til England.

Slagtehus på Totara Estate

WEBSTER OG MITCHELL

Partnerskab mellem to landmandsfamilier, som startede i 1972. Peter har tilsluttet sig familieforetagendet i 1995, og siden er Ross (Peters far) pensioneret. Jock's søn Mitchell tilsluttede sig i 2006.

Ross McMillan, Jock Webster og Peter Mitchell

Ud af familiefarmen er opstået en virksomhed med produktion af fuglefoder primært til tamfugle. De har nu solsikker på over en tredjedel af deres 1.300 ha landbrugsareal til brug for fuglefoder i virksomheden Topflite.

De har produceret fuglefoder siden 1975. Markplanen omfatter afgrøderne:

Tabel 1. Arealfordeling Mitchell og Webster

Afgrøde	Areal	Udbytte
Møllehvede	93 ha	6.5 t/ha
Foderhvede	282 ha	9.5 t/ha
Kanariegræs	270 ha	2.6 t/ha
Solsikker	125 ha	2.1 t/ha
(stribede)		
Solsikker	54 ha	2.4 t/ha
(sorte)		
Lucerne	276 ha	9 t/ha
Total	1100 ha (crop)	

Der er 20 ansatte på farmen, hvor de 8 er ansat i planteavl, mens de resterende (nogle deltidsansatte) er ansat i Topflite.

Billede fra Totara Estate med solsikker i baggrunden

VANDING

Regnmængden i denne del af landet er kun på ca. 500 mm om året, så vanding er nødvendigt for dyrknings sikkerheden. En tredjedel af det samlede areal kan vandes. Det er en mulighed, som er blevet tilgængelig inden-

for de seneste år. Det er dog en dyr løsning, som koster ca. 4.000 kr. pr. ha (350 NZD i faste omkostninger, 400 NZD i variable omk., 250-300 NZD i drifts omkostninger).

Eksempel på pivotvander på kuperet terræn

Vandingsløsningen er en dyr løsning, hvor vandet pumpes 20 km og efterfølgende ledes 10 km i åbne kanaler. Dette kræver et stort merudbytte ved vanding for at det er rentabelt. De skal gerne nå 11 tons hvede pr. ha på de vandede arealer. Derudover er de på udkig efter nicheafgrøder, som bedre kan betale for vandingsomkostningen. De kan vande ca. 25 mm pr. uge med deres løsning. Området er meget kuperet, så de kan ikke anvende pivot-vanding i samme udstrækning som i Canterbury.

De anvender det dog på nogle marker, men ellers anvender de tromle med hård slange.

DYRKNINGS PRAKSIS

Man var meget opmærksomme på at have et varieret sædskifte, hvor de fremadrettet vil benytte flere vårafgrøder for at undgå problemer med græsukrudt. De er bl.a. begyndt at dyrke majs til en lokal mælkeproducent for at få flere afgrøder ind i sædskiftet.

De pløjer ikke, og bruger i øvrigt så lidt jordbehandling som muligt, eller som Peter sagde: "There is no reason for recreational cultivation". De benytter i nogen grad stubafbrænding, men er bevidst om potentielle ima-

geproblemer relateret til afbrænding. Det er dog et godt værktøj til at fjerne græsukrudt.

STRATEGI OG RÅDGIVNING

Målet med virksomheden er at få maksimal profit, men andre mål, som at lade virksomheden forblive en familievirksomhed er også vigtige. Webster og Mitchell fik lavet deres sidste strategi i 2006, men er begyndt at tænke over nye strategiske udfordringer, som blandt andet indbefatter evt. ansættelse af en CEO eller have en bestyrelse for virksomheden. Deres agronomiske rådgivning får de fra ERFA-grupper og fra den obligatoriske produktionsafgift.

Strategisk rådgivning modtager de fra Andy McFarlene. Han har et mindre privat rådgivningsfirma. De betaler ham på timebasis.

De har erfaret, at partnerskaber fører til ud-sættelse af beslutninger, hvilket de har forsøgt at gøre op med ved at uddelegere flest mulige beslutninger og dermed ikke kræve konsensus.

De holder en halv times møder mandag morgen, hvor de lægger arbejdsplan for ugen. Medarbejderne er selv med til at planlægge arbejdet og prioritere, hvilke opgaver der er vigtigst.

INVESTERINGSSTRATEGI

På maskinsiden køber de brugte traktorer og har gamle lastbiler, men de har dog alligevel brugt penge på autostyring på traktorerne for at minimere overlap. De vil ikke overkapitalisere maskinparken. De har lavet beregninger der viser, at investeringen i autostyring har en afkastningsgrad på 77 procent.

Et af de seneste tiltag i forhold til at inddrage nicheprodukter er at sælge tidlige kartofler som brand: "Rare Earth". De sælger i sorte 1 kg's kasser. Foreløbigt er det Ross, som har forsøgt sig med projektet.

Rare Earth tidlige kartofler

TOPFLITE

Virksomheden omsætter for NZD 3 mio. om året. De har mange forskellige produkter i deres sortiment, hvilket udover fuglefoder er hundefoder, muse- og rottemix (uden gift !!!) samt blanding til vilde fugle.

Jock viser blandingsanlægget til fuglefoder frem

Peter har tilbragt et halvt år i Danmark og havde dermed indblik i forskellene mellem DK og NZ landbrug. Han pegede på den største forskel som den omfattende regulering i dansk landbrug og ellers de naturlige klimatiske forskelle.

Frokosten blev indtaget i Jock og Michelles have i fantastisk solskinsvej

Torben ved frokostarrangement hos Webster

MOERAKI BOULDERS

Sidste arrangement på dagen var turistattraktionen Moeraki Boulders, som er nogle kuglerunde sten der ligger på stranden ved NZ's østkyst.

Boulder ved Moeraki

Det er uvist, hvordan de er blevet dannet, men de kommer ud af klinterne efterhånden som de eroderer.

14. MARTS

Dunedin – Te Anau

MOUNT LINTON STATION

På turens tredjedag kørte vi fra hotellet i Dunedin om morgenen mod syd til Balchuta og Gore og så mod vest til mere regnfulde områder. Dagens besøg var en af New Zealands ælste, største og mest produktive fåre- og

slagtekalve bedrifter, Mount Linton Station. Bedriften blev etableret i 1863, og omfatter nu følgende:

14.000 ha fordelt på lavland og bjerge, hvoraf en del af sidstnævnte uopdyrkede bjerge. Stort set hele det dyrkede areal bruges til græs bortset fra ca. 400 ha skov, primært Douglasfir. I 2009 blev der solgt 253 tons uld, 59.000 lam, 1.700 slagtekalve samt avlsdyr.

20 fastansatte samt diverse løsarbejdere, hvoraf 12 udelukkende arbejder med animalsk produktion. En medarbejder arbejder fuldtids med at opsætte hegn på bedriften.

Indhegning

Bedriften består af flere ejendomme, men den animalske produktion er ved at blive samlet på hovedejendommen. Det stiller krav om mere græsareal, og derfor er der fuld gang i at inddrage bjergområderne til dette formål. Det gøres ved sprøjtning med Roundup, afbrænding mv. og efterfølgende såning. Det foregår med fly, da det er et meget stort og uvejsomt terræn. Hvert år inddrages ca. 400 ha på denne måde. Omlægningen kan holde mindst 40 år. Den samlede omsætning for alle aktiviteterne var i 2009 på ca. 10 mio. NZD. Målet er et resultat på 50 NZD pr. moderfår. I 2010 blev der opnået 84 NZD pr. moderfår.

De klimatiske forhold er en udfordring, bl.a. er vintrene meget kolde. Sidste år var der 12 dages snestorm i læmningsperioden, og det resulterede i mange mistede lam. Der plantes en del læhegn for at skabe ly for fårene. Det er en rigtig god investering at inddrage bjergområder. Afkastet er 30-40 procent.

Der er megen fokus på avl. Der foretages krydsning mellem de forskellige fåreracer, og der lægges vægt på robusthed, tilvækst og uldproduktion. Bedriften samarbejder med andre fåreavlere om krydsning, og der foretages benchmarking af resultaterne. Der foretages screening af moderfårene. Det har været forsøgt at skille får med tre lam fra flokken med henblik på at give dem bedre forhold, så lammenes chancer for overlevelse øges. Det har dog ikke givet resultat. 10 – 20 procent af lammene dør som følge af det barske klima.

Bedriften har 120 hunde, som fodres med 40 lam om måneden. Hundene er i stand til at holde styr på store fåreflokke uden at skade dem med bid. Heste indgår også i pasningen som følge af det bjerske klima.

Hele virksomheden er ejet af to familier, som også udgør bestyrelsen på fem medlemmer. Den daglige drift varetages af Ceri Lewis. Der er månedlige bestyrelsesmøder, hvor der lægges planer og opfølgning foretages. Hvert år gennemføres et flere dages strategiforløb med deltagelse af ekstern rådgiver. Denne rådgiver har Ceri Lewis ofte kontakt med, når nye idéer skal afprøves.

Transport af fårehunde

Ceri Lewis har ugentlige møder med medarbejderne. Først på ugen gennemgås arbejdsplanen og sidst på laves opfølgning. Det kan foregå ude i marken, hvis der kan læres nyt. Seks medarbejdere har hver ansvaret for et afsnit af den animalske produktion. Som følge af den noget isolerede beliggenhed gør Ceri Lewis meget ud af fremme det sociale samvær for medarbejderne. I fritiden er der en del fælles aktiviteter, hvilket er med til at holde på medarbejderne.

15. MARTS

Te Anau til Milford Sound
og tilbage til Te Anau.

Udsigt fra hotellet i Te Anau

Dagens tur gik til Milford Sound, som er et af New Zealands mest kendte og storslåede områder. Milford Sound ligger i den sydvestlige del af sydøen i det område, der kaldes Fiordland. Området er en nationalpark på 1.25 millioner hektarer, og er en del af Unescos verdensarv. Området blev først tilgængeligt i 1954, hvor vejen og Homer Tunnellen blev færdiggjort. Området er ramt af laviner i vinterhalvåret, og det er en stor opgave at holde vejen ryddet. Buschauffører skal tage et kursus hvert 3. år og være "Milford Road Approved Driver" for at de må køre på ruten. Andre rejsende kan køre i biler og campere af varierende kvalitet ("unable to fix the brakes, so we made the horn louder") uden at skulle dokumentere kvalifikationerne.

Klimaet er tempereret regnskov, og det er det vådeste sted i New Zealand, der falder mellem 7 og 10 m regn om året. Det sidste stykke ud mod Milford Sound foregår med båd, og man sejler gennem fjorden med høje klipper til begge sider, og brusende vandfald. Når man kommer til Milford Sound er næste stop Australien, så heldigvis vendte båden om og sejlede tilbage.

16. MARTS

Te Anu til Queenstown

Denne morgen kørte vi gennem Te Anu områdets landbrugsland til Mararoa Station. Området er opdyrket forholdsvist sent, da det koldere klima gør, at det ikke er så attraktivt at dyrke jorden, som længere nordpå.

I dette område er det helt klart vigtigt, at landmanden forstår at arbejde sammen med

naturen, respektere begrænsninger og finde på nye måder at gøre tingene på. På Mararoa Station er det f.eks. at eksperimentere med at udnytte mulighederne for samgræsning mellem fårene og hjortene.

Mararoa Station ejes af Landcorp, som er et statsligt selskab. Selskabet ejer 105 landbrug, og er NZ's største landbrugsvirksomhed.

Efter 2. verdenskrig gav Rehabiliteringsfonden jord til de hjemvendte soldater, så de havde muligheden for at etablere sig som landmænd. De fleste klarede det ikke, og Landcorp overtog jorden, og gik i gang med arbejdet med at rydde jorden og reetablere græsgange osv. En del af jorden blev solgt videre til unge farmere (frem til midten af 1980'erne), dette gav anledning til utilfredshed fra andre farmere (og andre i samfundet), da ordningen var meget dyr for staten. I midten af 1980'erne var der kun de mest vanskelige områder tilbage, og Landcorps opgave er nu at gøre det til en god forretning.

Hele Landcorp omfatter 600.000 moderfår, 87.000 kødkvæg, 54.000 malkekvæg, 105.000 hjorte.

"Velvet" der er hjortestænger i bast, eksporteres til asien. Det skulle være godt for mange ting, herunder potensen

Det skal opfattes som en "stand-alone-business", der skal give overskud til ejeren og i øvrigt agere som andre farme, f.eks. med hensyn til optagelse af lån, som foregår på almindelige vilkår.

Vi mødte Farm Manager Tim Schmith, Skovkonsulent George, og manager Dan, som tog sig af hjortene.

HUSDYRPRODUKTIONEN:

På denne farm er der 5.448 ha, hvoraf de 4.888 er i brug. Der er 22.500 moderfår, 10.000 kødkvæg (Angus) 12.500 hjorte, 7 heste og en antal hunde. Arealet bruges til afgræsning, og der dyrkes foder til vinterfodringen, primært roer (sweets), med højt tørstofindhold. Der skal være vinterfoder til 120 dage, og der laves også 3.000 tons ensilage (lucerne og græs). Roerne høstes ikke, dyrene lukkes ud på marken og æder toppen, derefter harves og fårene (primært) lukkes ud på marken og æder det de kan få fat i af selve roerne. Der indkøbes også lidt byg, som fodres til hjortekalvene for at socialisere dem, når de kommer hjem fra bjergene og skal fravænnedes.

Arbejdet med at dyrke og vedligeholde gode græsningsarealer er vigtigt, især hjortene er kræsne, så kløvergræsset skal være i orden. En del af arbejdet med græsmarkene omfat-

ter hegning, det koster 19-20 NZD pr. m at hegne hjorte og kvæg og 9-10 NZD pr. m for fårehegnet. På Mararoa Station har man et firma til at stå for hegningen.

Landcorp har deres eget avlsprogram, som køres fra Wellington. Landcorps ejendomme er specialiserede, og på denne ejendom videresælges kalvene (Angus) til en farmer, der færdigfeder dem.

MANAGEMENT:

Farmen drives som en selvstændig økonomisk enhed, der skal give overskud til ejeren (staten). Staten blander sig ikke i driften, men farmen har en bestyrelse, der følger med i økonomien, og giver sparring på udvikling af farmen. Bestyrelsen består af folk fra andre brancher med tilknytning til landbruget, kun formanden er udpeget af regeringen, og bestyrelsen er selvsupplerende. Tim har en 5 års forretningsplan med budget. Investeringer skal følges af rentabilitetsberegninger, og der forventes et afkast (Return On Investment) på cirka 10 pct.

Hvor stort afkast farmen giver til staten kunne vi ikke få at vide, men Tim lagde meget vægt på, at staten ikke holder hånden under farmen, og at man skal være konkurrencedygtig. Der er mere fokus på gode arbejdsforhold og bæredygtighed end vi har set på de andre farme vi har besøgt. Staten er opmærksom på, at der ikke skal kunne peges fingre af kritisable forhold.

Virksomheder som Tesco er på vej ind i NZ, så Tim mente, at trenden går mod mere fokus på miljø og dyrevelfærd. En del af farmens areal er udlagt som naturområde med bræmmer til vandløbet.

Tim gav udtryk for, at ledelse er den sværeste opgave på farmen, at motivere og engagere sine medarbejdere, så han som en stor opgave. Medarbejderne blev aflønnet med en fast løn + bonus. Bonusen udgjorde cirka 11,5 pct. af lønnen og var sammensat af dels firmaets overskud, og individuelle mål på farmen.

Den ene bus kørte fast og måtte hjælpes lidt...

SKOVBRUG

I New Zealand vokser 99 pct. af træerne i plantager, som er privatejede (4 pct. er stats-ejet). Monterey Fyr (Pinus Radiata) er den mest almindelige træart og derefter kommer Douglas gran. Der dyrkes også andre fyr, eucalyptus og forskellige hård-træarter. I dette område er Douglas gran mest udbredt, da den klarer sig godt i de koldere områder. Rotationen er på 45-50 år. Skovdyrkerne har en ordning med køb og salg af CO2-kvoter, der giver cashflow til produktionen.

ØKONOMI

De udleverede nøgletal er ikke dækkende for den totale økonomi på farmen, f.eks. mangler oplysninger om skovdriften. I 2009/10 viser

tallene et netto overskud på 720.597 NZD, og en ROI på 2,4 pct. (hvilket ikke er bedre end så mange andre steder i verden).

17. MARTS

Queenstown

ARROWTOVN

Første stop var Arrowtown. Byen menes at være grundlagt i 1862, da der blev fundet guld i området. Snart efter kom der en række guldgravere til området, bl.a. William Fox. Det siges, at inden for et par uger havde de første guldgravere fundet 200 £ af guld i Arrow Gorge. Minedrift blev kendt som Fox's, men snart efter blev navnet ændret til Arrowtown efter den nærliggende flod.

I dag er Arrowtown meget turistpræget og bærer meget lidt præg af fortiden. På det seneste blevet kendt fra for sin idylliske udseende i Ringenes Herre-trilogien

KAWARAU BRIDGE BUNGY

Det var her A. J. Hackett i november 1988 "opfandt" bungee jump.

Medarbejderne på Videntretet og i VSP er friske på at springe ud i nye udfordringer og hænge på hovedet for at få den bedste rådgivning til de danske landmænd.

Derfor var Heidi og Michael friske på et jump de 43 meter ned mod floden, inden de nåede floden var elastikken dog strammet til og de landede til sidst sikkert i en lille båd. Godt gået!

GIBBSTON VALLEY VINGÅRD

Her mødte vi Rosa, der fortalte om stedet og vinproduktion.

Alan Brady en ung irsk journalist kom til området i 70'erne, han blev forelsket i landet og i en pige, blev gift og besluttede sig for at blive i området. Han havde ingen forstand på at dyrke vin, kun på at dyrke kartofler, men på trods heraf gik han i gang med at plante vinstokke.

Gibbston Valley Wines grundlægger Alan Brady plantede sine første vinstokke i begyndelsen af 1980'erne. Overbevist om at den unikke temperatur og miljø i New Zealand.

Central Otago regionen var en ideel ramme for en vellykket vinproduktion, Alan så virkelige potentiale i Gibbstons placering.

De fleste lokale troede, han var tosset og dømt til at mislykkes - plantning af druer omgivet af snedækkede bjerge i verdens sydligste vinområde. Men vinstokkene overlevede, og de tidlige årgange var bedre end han havde håbet. Alan havde blot til hensigt at dyrke sin passion for vinfremstilling som en hobby, men nu var han sikker på, at vindyrkningen skulle tages alvorligt.

Gennem Alans visioner og engagement, var Gibbston Valley Vin født, og regionens første kommercielle vin kom i 1987. Alans hobby var blevet et kommercielt foretagende, og eventyret er nu blevet en verdenskendt industri. Oprindeligt var der 7 ha, men det er i dag udvidet så der er ca. 60 ha med vinstokke. Vinstokken giver udbytte (vin) efter 1-3 år og kan fortsætte i ca. 60 år

I år har de for første gang kontrakt på høst (plukning af druer). Et firma der primært ansætter backpackere står for dette arbejde, er begyndt at plukke og fortsætter de næste par måneder. Størstedelen af druerne håndplukkes.

Vinstokke står på de sydlige skråninger, så de får mest mulige af nord solen. Det er jo på den sydlige halvkugle, som det er modsat hvad man er vant til i nord.

Der dyrkes ca. 2 – 4 tons druer pr. ha og i gennemsnit bliver det til ca. 3.300 liter vin pr. ha, det svarer til ca. 2 fl. pr. vinstok.

Der satses ikke på kvantitet, men på kvalitet.

Der dyrkes primært rødvin

- Pinot Noir, ca. 80 % af vinstokkene.

Mens resten primært er hvidvin

- Pinot Blanc
- Riesling
- Pinot Gris

Ud over selve vingården er der etableret stor fremvisning, restaurant, vingrotte (kælder) som de selv havde ladet hugge ud i klipperne. Her fik vi en smagsprøve på vinene, dog var ingen af dem den helt store oplevelse. De var friske med god frugtsmag, men forholdsvis lette, måske pga. at de var fra 2009 og 2010.

Vinlager

18. MARTS

Queenstown – Twizel

Dagens første stop var ved en frugtplantage med "gårdbutik." Plantagen lå op til en landevej, hvor der var lavet en butik med parkeringsplads for busser, et offentligt toilet og en rigtig flot rosenhave med offentlig adgang og

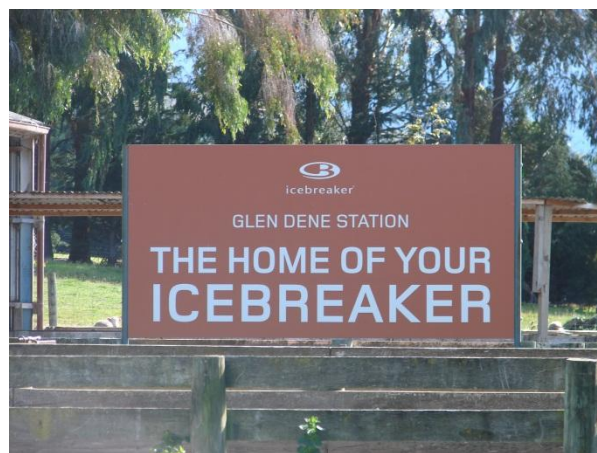
bord/bænke sæt, hvor der var mulighed for at spise madpakker.

Der var ikke tale om nogen egentlig rundvisning, men mere en udvidet kaffepause, med gode ideer til kombination af landboturisme og gårdsalg. Strategisk placering og lidt ekstra indsats virkede som meget vigtige faktorer i markedsføringsøjemed, noget dagen ville give flere eksempler på.

GLENE DENE STATION

Herefter gik turen nordpå mod Glene Dene Station, med et stop i turist byen Lake Wanaka, der i høj grad lignede Queenstown med tilbud til turister både sommer og vinter. Som en lille kuriositet kan det nævnes, at den Canadiske sangerinde Shania Twain havde en ejendom i området, der i øvrigt bar præg af meget høje ejendomspriser.

Glene Dene Station ligger mellem Lake Hawea, mod øst, og Lake Wanaka, mod vest.

Den er ejet af Richard og Sarah Burdon der er tredje generation på ejendommen.

Ejendommen omfattede 6.000 ha plus 463 ha ager i forpagtning. Halvdelen af arealet var højt beliggende med naturlig afgræsning og pålagt naturbeskyttelsesrestriktioner.

Arealerne blev primært afgræssede, men der blev også dyrket lucerne og byg på nogle af de lavere beliggende arealer. Området var meget velegnet til lucerne og det var normalt, at en lucerne mark kunne ligge i 10 år inden den skulle lægges om.

Ejendommen havde været en traditionel Merino fårs ejendom, men var pga. relativ dårlig økonomi i uldproduktionen gået mere og mere væk fra fåreholdet.

Fåreholdet bestod af 4.000 Merino moderfår + opdræt og 800 krydsnings moderfår + opdræt. Ulden blev solgt direkte til firmaet ICE-

BREAKER, der laver uldbeklædning til sport og outdoor brug, bl.a. skiundertøj med meget mere. Der er tale om et meget populært mærke.

Denne kontraktproduktion med en direkte aktør i den videre værdikæde var forholdsvis ny og adskilte sig fra den traditionelle markedsføring af uld via auktioner.

ICEBREAKER mærket blev bl.a. markedsført via sporbarhed, hvor man kan gå ind på en hjemmeside og finde den eller de ejendomme som ulden til ens produkt kommer fra.

Richard og Sarah Burdon har investeret i jordforbedringer og vildtindhegning over de seneste 20 år. I trit hermed har familien i højere og højere grad skiftet uld og lamme-kødsproduktionen ud med hjorte, der dels går til vildtkødsproduktion, dels en produktion af hjortestænger i bast, og dels salg af et antal

trofæjagter (45-60 á US\$ 5.000) med en omsætning på 1.237.500 – 1.650.000 danske kr.

Hjortene er bedre til at udnytte de højt beliggende arealer, hvor der er mange bregner. Der er et omfattende avls- og krydsningsarbejde i gang med hjortene og der anvendes kunstig inseminering af hjortene.

Hjortestængerne saves af under lokalbedøvelse af hjorten og den sælges til det koreanske og kinesiske marked til kilopriser på mellem 60 og 420 kr. afhængig af kvaliteten. Jo tykkere stængerne er, jo bedre.

Der kan høstes stænger fra hjortene én gang om året, med mulighed for en høst af en mindre eftervækst. Der kan høstes 4-6 kg pr. hjort pr. år.

På ejendommen er der også en kødkvægsbesætning på ca. 400 dyr og der er afgræsning af ca. 600 malkekøer fra en mælkeproducent i området.

Ud over landbrugsproduktionen driver parret også en campingplads.

På bedriften anvendes en kalkulationsrente på mellem 7 – 24 % ved investeringsberegninger afhængig af risikoen ved de forskellige aktiviteter. Der er generelt meget fokus på kapitalbindingen i alt andet end jorden, ejerskabet af denne er en integreret del af bedriftens mission.

På bedriften er der 4-5 medarbejdere og en del sæsonarbejde / kontraktarbejde så som klipning af får mv.

Der anvendes en del forskellige rådgivere, bl.a. anvendes der tre forskellige advokater, konsulenter til forretningsudvikling, konsulenter til produktionsrelaterede spørgsmål og rådgivning af leverandører, som f.eks. gødningsfirmaer.

Den største udfordring på bedriften er at finde forretningsområder, der kan give et afkast, der står mål med den store kapitalbinding i den faste ejendom. Dette skal ses i lyset af en gennemsnitlig stigning i ejendommens værdi på ca. 13 % årligt i den tid, hvor parret har ejet ejendommen.

Denne udfordring er også karakteristisk for dansk landbrug, men det er sjældent at se en landmand, der er så bevidst om udfordringen som Richard Burdon. Mange danske land-

mænd forlanger reelt intet afkast af deres egenkapital, hvilket fører til overinvesteringer og store gældsproblemer.

Richard Burdon udstrålede viljen og evnen til løbende at tilpasse bedriften til de gældende forhold, ikke mindst markedsbetingelserne.

Tilpasningen var en løbende proces, hvor der ikke blev lavet radikale ændringer / store investeringer, derimod var bedriften løbende under udvikling og det var derfor løbende muligt at tilpasse og justerer aktiviteterne.

Besøget hos Richard og Sarah Burdon sluttede af med frokost i naturskønne omgivelser ved søbredden og med udsigt til betagende bjerge.

Herefter gik turen igennem det såkaldte Mackenzie Country der er et meget øde og goldt områder, der er under udvikling via etablering af vandingsanlæg mv.

Her kan man virkelig se, hvor vandingsmaskinen når til.

Dagens sidste stop var ved en laksefarm i forbindelse med en kanal til et vandkraftværk.

Laksefarmen var ejet af Richard og Magrethe Logan og der var udover ejerne beskæftiget 4-6 medarbejdere.

Richard Logan er pensioneret socialrådgiver, efter 40 år som socialrådgiver valgte han sammen med konen at starte en laksefarm og havde nu været der i 20 år.

Der blev produceret den specielle King Salmon, der er importeret fra Stillehavskysten af Amerika, på et tidspunkt inden der var sygdomme i laksebestanden.

På grund af isolation i NZ var der derfor tale om meget høj sundhedstilstand. Salget var på ca. 70 ton pr. år til en pris på ca. 67 kr. pr. kg. Der var primært tale om "staldørssalg", idet farmen var meget godt placeret, hvor en hovedfærdselsåre krydsede over kanalen til vandkraftværket. Det var "The right thing at the right place".

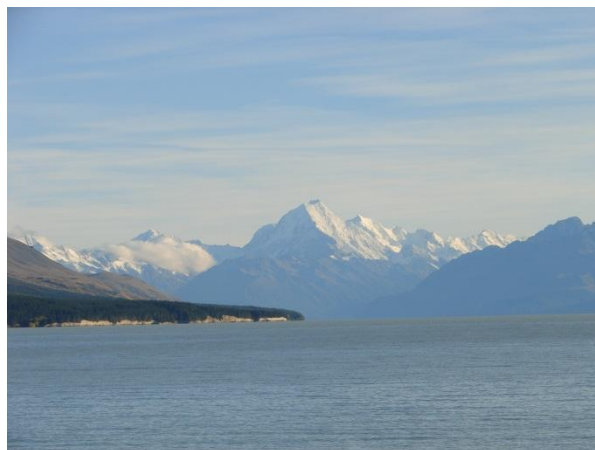

Dette var et meget livsbekræftende besøg, der sætter den hjemlige debat om efterløn i perspektiv. Manden var formentlig meget tæt på 80 år og i fuldt vigør.

Natten blev tilbragt i Twizel, der var en by der var bygget til bygningsarbejderne i forbindelse med anlægget af kanaller og byggeriet af vandkraftværket i 30'erne.

19. MARTS

Twizel – Ashburton

Dagen startede med et par foto stop, først for at se Mount Cook og derefter et stop for at se et monument af en Collie hund, som var rejst i 1968 for at markere hundens betydning for landbruget i dette landskab.

Fonterra mælkebil

Dagens farmbesøg var hos Gerald og Sue Hargreaves, som sammen med sønnen og svigerdatteren Tom og Anne driver en farm med får, hjorte og en avlsbesætning med Angus kødkvæg. De driver 1.100 ha ud af de 1.240 ha som de ejer. De har tidligere ejet yderligere 300 ha, men solgte jord fra i svære

tider. Sønnen er bestemt ikke presset til at drive landbrug. Fik at vide, at han skulle ud og prøve noget andet, og at de ville snakke om, om landbrug var noget for ham, når han blev 30. Han har således spillet professionel polo i tre år, og er efterfølgende uddannet arkitekt og har arbejdet som sådan i to år.

Forældrene er ved at bygge hus og flytte ud af "stuehuset", da Gerald mener, at der er alt for mange landmænd, som bliver boende på farmen og blander sig for at undgå, at sønnen dummer sig.

Gerald går meget op i avl af Angus kvæget, og tager således til USA hvert år for at se på tyre, som de skal bruge sæd fra. Han lytter ikke til firmaer eller agenter, men vælger selv ud fra at have besigtiget tyrene. Det var ham meget magtpåliggende. Han vil have små køer, som er effektive til at udnytte foderet, som kan kælte selv og som kan klare sig i det barske klima i "Hill country".

Køernes brunst bliver synkroniseret med hormoner og køerne bliver insemineret med de rigtige tyre. I næste cyklus går de sammen med en tyr. Han vil efter kælvningstidspunktet vide, hvilken tyr, der er far til kalven. De kalve, hvor han er i tvivl, bliver DNA-testet. De bedste Angus køer fravæner kalve, der vejer 80 procent af deres egen kropsvægt.

De ligger konstant bedre end gennemsnittet på alle de vigtigste indeks, og han er begyndt at give kunderne et stamkort med på kvierne, så de har et godt grundlag at avle videre på. Angus er interessante, fordi de dels kan klare sig under de New Zealandske forhold og fordi de konsistent har en evne til at fedtmarmorere bedre end andre racer.

METHVEN A&P SHOW

Det sidste landbrugsfaglige stop på dagens program var Methven A&P show (Agricultural and Pastoral Show).

Det var et mindre dyrskue, som havde mange interessante aktiviteter:

- Fåreklipningskonkurrence
- Fåreridning for børn
- Træfældning med økse
- Kagebagningskonkurrence

- Legobygningskonkurrence
- Andre håndarbejds konkurrencer
- Forlystelser
- Maskinudstilling også med gamle traktorer

Hermed endte "the pre congress tour" og den egentlige kongres kunne begynde.

20. MARTS

Dagen var en "hviledag", der gik med transport fra Ashburton til Methven, registrering af deltagere, udlevering af materiale og til sidst en åbningsreception, med deltagelse af David Carter, New Zealands landbrugsminister.

21. MARTS

"Introduction to New Zealand"

Den første rigtige kongresdag startede med taler for hele forsamlingen om formiddagen, og præsentation af deltagernes papirer om eftermiddagen, i seks grupper.

Første halvdel af formiddagen var en præsentation af New Zealands landbrugs udvikling, med afvikling af støtten, den nuværende situation og fremtiden. Herefter fulgte fire præsentationer fra succesfulde landmænd.

Særligt interessant var det at høre Doug Avery, ikke fordi han var den bedste eller mest succesfulde af landmændene, men fordi han var en fænomenal god taler og var meget reflekteret over, hvad han havde gjort (mere herom senere).

22. MARTS

"Field Trip No. 1"

Dagen gik med fem forskellige heldagsudflugter under overskrifterne: Mt. Peel

- Arable
- Alternative Land Use
- Dairy

- Research / Education

Mere om iagttagelserne på de enkelte turer under "læringspunkter fra turen."

23. MARTS

"Responding to changes in the International Market Place"

Formiddagen gik med præsentationer og paneldebat om internationale tendenser i landbruget.

Første taler var Thos Geiskes, der er CEO for Rabobank i Australien og New Zealand. Hans budskab var, at der er positive fremtidsudsigter i landbruget, for dem der kan håndtere øget kompleksitet og volatilitet (prisvariationer).

Det er muligt, men ikke let. De landmænd, der vil klare sig bedst, er de landmænd der har:

1. God adgang til information og indsigt i markedsbehov og tendenser
2. Værktøjer, der hjælper dem med at håndtere volatilitet
3. Solid finansiel position til at støtte deres risikostyring
4. Fokus på kontinuerlig forbedring af produktiviteten

Af de fire punkter er det primært punkt 2 og 3, der er de svage set med danske øjne. Der er umiddelbart her, der er behov for en særlig indsats, mens alle fire punkter bør være centrale i forbindelse med udviklingen af dansk landbrug.

"Volatility is here at least the next five years and will probably never really go away..."

Anden taler var indkøbschef Natalie Mitchell fra Waitrose, en engelsk supermarkedskæde. Hun talte om udviklingen i detailledet, tendenser i forbrugernes behov og efterspørgsel.

Tredje taler var Su Hao fra Kina, der var medstifter af storskala mælkeproduktion i Kina.

Melamin skandalen satte stadig sine spor i den kinesiske mælkeproduktion, tilliden til kinesisk modermælkserstatning var stadig meget lav. Forbruget af mejeriprodukter i Kina var dog generelt i stærk vækst.

Sidste taler var John Allen, Departementschef i New Zealands Udenrigs- og handelsministerium. Han talte meget imponerende, og noget provokerende om behovet for udvikling i verdens landbrugsproduktion for at føde der stærkt stigende verdensbefolkning.

John Allen talte over fem hoved punkter:

- Trade must be free

Think local, buy local - will not feed the world!!!!

- Sciences matters
- We need to improve on farm returns
- Brand matters – because trust matters
- Attitude matters

Efter frokost blev det bekendtgjort at IFMA's tidsskrift "Journal of International Farm Management" fusionerer med The Institute of Agricultural Management's tidsskrift "Journal of Farm Management" og bliver til "International Journal of Agricultural Management" forkortet IJAM.

Herefter var der tre præsentationer, med eksempler på internationale markedsførings-succeser af New Zealandske landbrugsprodukter.

Den første var Ian Palliser, Fonterra, den næste var John Perriam, NZ Merino company og endelig Roger Young fra Meadow Mushrooms.

Fra Fonterra var beskrivelsen af globalDairy-Trade, en internet auktion over mælkepulver, en del af præsentationen. gDT er med til at skabe gennemsigtighed i et meget komplekst internationalt marked, der både udnyttes overfor eksterne partnere, til intern koordinering og ressource allokering og som benchmark for mælkeafregningen til mælkeproducenten. Mælkeproducenten får en mælkeafregning baseret på gDT, og en dividende baseret på antallet af "andele" i selskabet. Disse kan både være "våde" og "tørre" og "efterbetalingen" er således ikke udelukkende afhængige af mælkeproduktionen.

Sidste del af eftermiddagen gik med præsentation af deltagernes papirer i seks grupper.

24. MARTS

"Field Trip No. II"

Dagen gik med fem forskellige heldags udflugter ligesom den 22. marts.

Om aftenen var der en grillfest arrangeret af Landbo Ungdommen, der også underholdte med konkurrencer i landbrugsfærdigheder. I New Zealand er der en ret stor og præsigefyldt konkurrence med indledende lokale runder og et nationalt mesterskab med præmier for ca. 1 mio. DKK. Det nationale mesterskab bliver transmitteret i TV og er meget populært, også uden for landbruget.

25. MARTS

"Future emerging issues"

Den sidste kongresdag begyndte med præsentation af deltagernes papirer i seks grupper. Efter frokost var der en panelsession med fokus på miljø og fødevarerikkerheds udfordringer i New Zealand og verden.

Herefter var kongressens sidste session under overskriften "Models to Link Agricultural Research / Education and Business"

Denne session blev på tragisk vis afbrudt, da sessionens dirigent Bill Kain fik et ildebefin-

dende og døde efter ihærdige førstehjælpsforsøg. Dette trykkede selvfølgelig stemningen resten af kongressen ganske meget. Programmet blev dog gennemført.

26. – 27. MARTS

Hjemrejse

LÆRINGSPUNKTER FRA TUREN

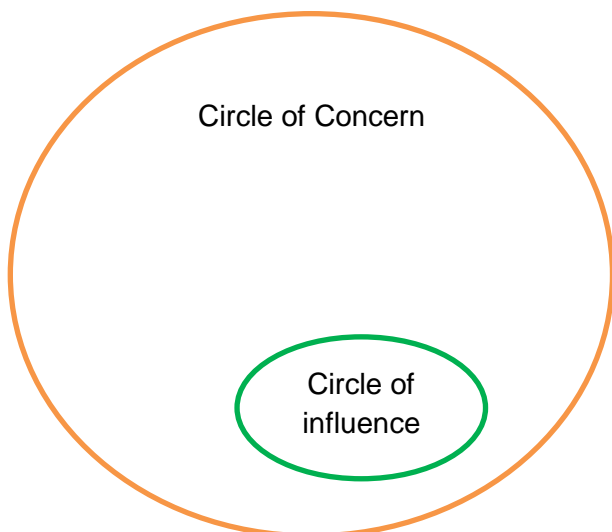
Turen gav en række læringspunkter der kort beskrives i det følgende.

MINDSET

Det helt overordnede indtryk af New Zealandsk landbrug og landmænd var en meget høj grad af forandringsparathed.

Fokus på "Circle of influence" i stedet for "Circle of Concern" var en vigtig pointe, som mange i dansk landbrug kunne lære af.

Reaktiv

-

Proaktiv

Beskyldning og bortforklaring

- Løsning og opsøgende

"Concern" tænkning

- "Influence" tænkning

FOKUS PÅ FORBEDRINGSMULIGHEDER:

Look for weakness in your systems: Too many dogs and too few trees...

"Insanity:

doing the same thing over and over again

.... and expecting different results"

Albert Einstein

MARKEDSORIENTERING

Generelt gav New Zealandske landmænd indtryk af en høj grad af markedsorientering, de valgte deres produktion ud fra forventninger til markedet og produktionsforholdene. Lidt for firkantet er indtrykket, at danske

landmænd producerer, hvad de har lyst til, og forventer så at samfundet er taknemmeligt, mens NZ landmænd i højere grad har fokus på, hvad de kan afsætte med profit.

Samarbejdet mellem landmænd var også i meget høj grad markedsorienteret.

Markedsorienteringen gælder også i forhold til kommunikationen til omverdenen. En lokal solbærdyrker proklamerede, at han ikke var i solbærrbranchen, nej han var i "Looks and health business."

SPORBARHED

Indtrykket er, at New Zealandske landmænd og fødevarer virksomheder i høj grad bruger sporbarhed som et kvalitetsparameter uden at det er et offentligt krav. De tilfælde vi så, gælder en champignondyrker, en frilands grønsagsavler og en virksomhed som bruger Merino uld til sports og fritidstøj (Icebreaker). Grønsagsavleren (<http://www.oakleys.co.nz/home>) kunne fra nummeret på kassen i butikken se, hvilken mark det pågældende broccoli-hoved har dyrket, hvornår det var sprøjtet, høstet, nedkølet og transporteret til butikken.

SAMARBEJDE MELLEM PLANTEPRODUCENTER OG HUSDYRPRODUCENTER

Generelt var der et meget veludviklet samarbejde mellem husdyr- og planteproducenter.

Planteavlere havde f.eks. ofte en anden afgrøde med græs efter høst, hvor der blev færdigfedet lam eller der blev passet goldkøer fra mælkeproducenterne om vinteren (afgræsning af græs og/eller foderafgrøder evt. med supplerende fodring).

Mange planteavlere producerede også grovfoder til mælkeproducenter (majsensilage).

Generelt var markbrug og husdyrproduktion stærkt integreret, teknisk set, selv om det ikke var det organisatorisk (forskellige juridiske enheder). Denne integration var markedsdrevet.

Danske forhold egner sig ikke til, at man kan overføre modellerne direkte, men man kan hente inspiration på et overordnet niveau, hvilket er særligt relevant i forhold til bedre muligheder for fleksibel organisation af produktionen med den nye landbrugslov.

FORPAGTNINGSAFTALER

Et par amerikanske deltagere arbejdede for en interessant type virksomhed, der ikke umiddelbart eksisterer i Danmark.

Det var "Farmers National Company" og "Hertz Farm Management"

<http://www.farmers-national.com/>

<http://www.hfmgt.com/>

Disse virksomheder var dels valuarer af landbrugsejendomme, dels ejendomsmæglere og dels mæglere af forskellige typer af forpagtningsaftaler og pasningsaftaler. Herudover overvågede de pasningsaftaler for jordejere.

Forskellige typer af kontrakter:

50-50 Crop Share Lease

Aftale hvor det antages, at ressourcen jordejeren bidrager med (jorden) er lig ressourcen forpagter bidrager med (arbejde og maskiner). Bruttoudbytte og stykomkostninger deles ligeligt i denne model. Med reduceret jordbehandling og øgede udbytter har tendensen været væk fra denne type af kontrakter.

50-50 Crop and Livestock Lease

Som *50-50 Crop Share Lease*, men hvor jordejeren involveret i husdyrproduktionen lige såvel som planteproduktionen. Dette svarer til det New Zealandske *Share Milking* system.

Modified Crop Share Lease

Ud over jorden bidrager jordejeren også med såsæd, kemikalier og gødning. Forpagter bidrager med maskiner, brændstof og ar-

bejdskraft. Parterne er hver især ansvarlige for opbevaring og tørring af afgrøderne. Jordejeren modtager mellem 72 og 78 procent af høsten afhængig af jordbundsforhold.

Custom Operation

Det vi forstår som en pasningsaftale i Danmark.

Percentage Lease

Dette er en aftale, hvor jordejeren modtager en procentdel af høsten og støtten på et specifikt sted. Dette beskytter jordejeren mod inflation og giver jordejerne noget af markedsrisikoen / mulighed, lige såvel som noget af produktionsrisikoen.

Cash Rent

Hvad vi opfatter som en traditionel forpagtningskontrakt.

FARM REAL ESTATE INVESTMENT TRUST (F-REIT)

En Canadisk forsker Marvin Painter, havde under overskriften "Improving Investment Diversification: Is Farmland As Good As Gold?" lavet en analyse af landbrugsjord som element i en investeringsportefølje og sammenlignet det med guld i en investeringsportefølje. For investorer med moderat risiko aversion var landbrugsjord et attraktivt element i investeringsporteføljer, baseret på jordprisudviklingen i USA, Canada, Australien og New Zealand.

Tanken om en jordejende investeringsfond er altså ikke fremmed i andre lande, der er også få eksisterede fonde, men ikke mange.

En sådan fond kan måske være en del af en løsning på fremtidens finansieringsproblemer i dansk landbrug.

COLLATERAL BASED LENDING

Under en samtale om den aktuelle situation vedr. finansiering i dansk landbrug, var der

meget klar bevidsthed om, at "collateral based lending" var et onde og at grunden til, at det amerikanske landbrug var meget lidt berørt af finanskrisen var at belåning af landbrug i USA var cash flow baseret.

RISIKOSTYRING

Rabobank vurderingen er, at der er høj volatilitet i landbrugsmarkederne i mindst fem år endnu og at den formentlig aldrig rigtigt forsvinder. Dette understreger behovet for opbygning af kompetencer og institutioner i forhold til risikostyring. Det primære risikofokus for NZ-landmænd er priser og klima. Finansiering har ikke så stor betydning som i Danmark, da gældsprocenter er langt lavere.

FORRETNINGSMULIGHEDER - MÆLKEPRODUKTION

Under kongressen holdte "Southern Marketing Agency" en reception for at promovere mælkeproduktionen i de sydøstlige stater I USA.

Mælkeproduktionen er faldende her, og en gruppe mejerier er gået sammen for at prøve at tiltrække "frisk blod" til området.

PRODUKTIONSØKONOMI – MÆLKEPRODUKTION

PRODUKTIVITET

Som det sikkert er almindelig kendt er danske køer mere produktive end NZ køer, ydelsen er ca. den dobbelte. I NZ er fokus dog også på produktion pr. ha frem for produktion pr. ko. Dette er et mere relevant mål, idet jorden er den dyreste produktionsfaktor. Fokus på produktion pr. ko er grundlæggende et udtryk for suboptimering.

Sammenligningen pr. ha er dog noget problematisk, idet der er stor forskel på integration af planteproduktion, indkøb af suppleringsfoder, omfanget af ungdyr opdræt og goldkøer.

Det var ganske almindeligt, at mælkeproducenter sendte deres goldkøer "på ferie" hos en lokal planteavler, mens produktionen på gården var lukket ned.

ØKONOMISKE MÅL

Et meget succesfuldt ægtepar, vi besøgte, havde meget klare mål. De ville være i top 10 med hensyn til EBIT / ha, de ville have en vækst i Egenkapitalen på 15 % p.a. og de ville have en arbejdsplads, hvor de udviklede medarbejdernes kompetencer.

KRYDSNINGSAVL

Vi besøgte besætninger i vækst, af disse var der ingen, der var ren racede. De NZ mælkeproducenter vi talte med havde meget pragmatiske holdninger til avl, de ville gerne have en mellemting mellem en Jersey og en Holstein ko, og det avlede de så efter.

I en dansk kontekst vil et af de store minusser ved krydsningsavl være en lavere værdi af overskudsdyr. I besætninger i vækst er dette dog en mindre ting, idet dyrene kan bruges selv. Økonomien i opdræt af ungdyr er formentlig tvivlsom under generelle forudsætninger (i forbindelse med afvikling af kvoten kan det blive interessant), og aflivning af spædkalve, der ikke bliver behov for, kan være det økonomiske mest rationelle.

HØJ FOKUS PÅ FRUGTBARHED

Normal praksis i NZ var at inseminere i to cykler for derefter at anvende foldtyr, kalve

efter foldtyren, blev ikke beholdt og køer der blev med kalv efter foldtyren blev udskiftet efter laktationen.

RÅDGIVNING METODE

BENCHMARKING

Benchmarking bruges i høj grad af mælkeproducenterne i New Zealand. DairyNZ har udviklet en webløsning, hvor det er muligt at sammenligne sine tal. Der er flere forskellige pakker, som kan tilvælges. Økonomioplysningerne er det basale, men det er muligt at tilvælge produktionsomfang, reproduktion og muligvis også andet. Det er en lukket løsning, som man kun kan tilgå som NZ-mælkeproducent. Det virkede til, at de mælkeproducenter var meget bevidste om deres relative økonomiske nøgletal, f.eks. working farm expenses pr. ha eller pr. kg værdistof.

Ifølge en lokal farm management konsulent var det ikke relevant at benytte benchmarking på planteproduktionen i Canterbury regionen, da der indenfor et meget lille område var meget store forskelle på vindskabt udtørring, nedbørs- og jordbundsforhold. I deres rådgivning brugte de dog nøgletal fra deres kunder til at evaluere andres resultater. Men han understregede, at det var en subjektiv vurdering i forhold til klima og jordbundsforhold.

Robert (Bob) Craven, University of Minnesota præsenterede et online benchmarking system for amerikanske farmere i de nordvestlige stater. Der er open adgang til resultater og om, det kan være muligheder at udnytte i forhold til "international benchmarking"

<http://www.finbin.umn.edu/default.aspx>

Kent Olson fra University of Minnesota redegjorde for en interessant analyse af karakteristika for landbrug med høj indtjening (High Profit Farms). Der blev undersøgt en række faktorer sammenhænge til NFI (net farm income) og ROI (return on investment), og hvorvidt disse sammenhænge var positive eller negative.

De undersøgte faktorer var f.eks.:

- Udfører du arbejde for andre
- Antal arbejdstimer pr. uge
- Brug af timer på regnskab
- Netværk med andre
- Kontrol over egen skæbne?
- Sætter mål for bedriften
- Arbejder uden for bedriften

Altså en blanding af konkrete handlinger man enten gør eller ikke gør og den holdning og indstilling man har til livet som landmand. Benchmarking på denne måde kunne gøre os i stand til at komme tættere på "driftslederegenskaberne", som jo som oftest er dem, vi henviser til, når tallene ikke kan forklare, hvorfor de bedste er de bedste.

RIGHTRISK

RightRisk er et team, der er tilknyttet flere universiteter i Midt vesten og med base i Colorado. Teamet har mere end 20 års erfaring i rådgivning om risikostyring for amerikanske landmænd. Det har gennemført uddannelsesforløb i mere end 30 amerikanske stater og arbejdet med mere end 7.000 landmænd

med hensyn til risikostyring. Markedet for rådgivning om risikostyring er i fortsat vækst.

Der er udarbejdet en række materialer om risikostyring:

- CD'er
- Bøger
- Internetbaserede værktøjer eksempelvis RiskNavigator

Endvidere har teamet gode erfaringer med afholdelse af workshops og efterfølgende individuel rådgivning. De har specielt haft succes med internetbaseret undervisning i risikostyring.

Konceptet er opdelt efter risikofaktorer inden for:

- Finansiering
- Marked, kontraktproduktion og futures
- Produktion, hvor afgrødeforsikringer spiller en stor rolle
- Myndigheder
- Humane risici

www.rightrisk.org

WEBINAR I USA OG CANADA

Heather Watson fra Canadian Farm Business Management Council havde et indlæg om Agriwebinars. Webinars er internetbaseret live undervisning, hvor deltagerne løbende kan stille spørgsmål til underviseren og indgå i dialog. Billedsiden omfatter både PowerPoint, Excel mv. og ikke mindst selve underviseren. Seminaret båndes og kan efterfølgende podcastes.

The Canadian Farm Business Management Council skabte i 2004 AgriWebinar med henblik på at implementere rådgivning i Canada. Webinarene er:

- Gratis
- Af én times varighed
- Tilgængelige via internettet

Der udsendes jævnligt oversigter over kommende webinars. Som eksempler på webinarer kan nævnes:

- Motivation af personale ved hjælp af emotionel intelligens
- Markedsføring til dagens forbruger
- Forventninger til 2011 og frem
- De bedste tip
- Sådan gør du de vanskelige ting rigtigt

Der er afholdt mere en 100 webinarer, og erfaringerne er gode. Webinarer anvendes også i USA. I et land som Danmark, hvor afstandene er små, er det måske ikke relevant at kopiere denne metode, men indlægget var inspirerende, fordi vi kunne bruge teknologien meget mere i vores arbejde med at implementere viden:

VSP spots på hjemmesiden, f.eks. a la Nyhederne med en speaker og tilhørende figurer/billeder til formidling af faglige nyheder.

Oplæg til ERFA-grupper på udvalgte faglige emner, som efterfølgende kan diskuteres. Vil være en besparelse, da samme indlæg/oplæg kan bruges i mange erfa-grupper.

Seminarer på nettet som led i efteruddannelse og kurser.

Andre indlæg beskrev, hvordan blogs, Facebook og Twitter blev anvendt som midler til at nå ud til kunderne.

GENERATIONSSKIFTE

På flere af ejendomsbesøgene blev generationsskifteproblematikken nævnt. Gennemsnitsalderen for NZ-landmænd er 53 år. Endvidere er gældsprocenten lav sammenlignet

med Danmark, 15-20 procent, så det er relativt store beløb, der skal overføres til næste generation. En af de besøgte landmænd havde først betalt sine søskende ud 15 år efter overtagelsen af ejendommen.

Det var interessant at høre, at der var megen opmærksomhed hos den ældre generation om de mere bløde parametre ved generationsskiftet. Det var ikke bare en produktion, der skulle overdrages, men hele familiehistorien. Der foregår også en del rådgivning på området bl.a. i form af workshops.

Jeff Tranel fra Colorado Universitet havde et indlæg om generationsskifte. Han præciserede betydningen af afklaring af værdier, forventningsafstemning og åben kommunikation samt oprettelse af familieråd, hvor ømtålelige emner kunne diskuteres.

Jeff Tranel benytter følgende indgang til rådgivning om generationsskifte: Han beder landmanden beskrive, hvordan han synes, at hans efterkommere skal have det efter hans død. Hvordan ser verden ud? Svaret afhænger af værdier, tro, organisation etc. Men også mere lavpraktiske forhold indgik: Hvor er alle dokumenterne vedr. bedriften etc. Kort og godt: Få lavet en plan for generationsskiftet med alle forhold, selvom det kan være svært.

WORKSHOPS

En del indlæg beskrev, hvordan workshops blev anvendt i arbejdet med f.eks. generationsskifte. Der var typisk et forløb med flere workshops over 3-6 måneder, i nogle tilfælde også med en-til-en rådgivning ind imellem. Ideen er ikke ny i Danmark, men den kunne med fordel bruges meget mere. Vi har endvidere staldskolekonceptet, som også bygger på, at deltagerne lærer af hinanden. Måltede forløb med workshops/staldskoler for grupper af landmænd evt. kombineret med en-til-en rådgivning vurderes at være effektivt til implementering af viden. Det kunne også være en måde at tilbyde rådgivningsforløb med høj nytteværdi til en rimelig pris (gruppe-

rådgivning), og med muligheden for at tilbyde kunderne en bred vifte af kompetencer fra forskellige rådgivere.

Rekruttering af arbejdskraft til landbruget.

Et indlæg fra Taratahi Agricultural Training Centre viste, hvordan skolen arbejder meget målrettet på at gøre opmærksom på job- og karrieremuligheder i landbruget. Skolen har ansat to "forbindelsesofficerer", der opsøger studievejledere på skolerne. Endvidere tilbydes skolebørn et ophold på skolen i sommerferien, hvor de prøver forskellige former for landbrugsarbejde.

ERFARINGER MED ET RÅDGIVNINGSPROJEKT I NZ

Der har ved Agfirst i New Zealand kørt et treårigt projekt, som vedrører flytning af fokus fra produktionen til forretning eller profit. Projektet kørte i en tre-laget struktur, hvor der ned igennem lagene var færre landmænd, men med intensiveret rådgivning. Erfaringerne fra de intense rådgivningsforløb kunne anvendes i de større grupper. (<http://www.agfirst.co.nz>).

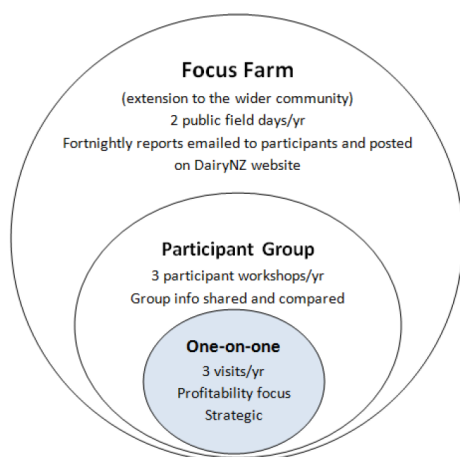

Figure 1: The three levels of extension of the DairyPush programme

Figur som viser de tre niveauer i rådgivningsprojektet

ADFÆRDSFORSKNING I TYSKLAND

Philip Hengel fra Georg-August Universitetet i Göttingen havde afprøvet Business Management Games til at undersøge, hvordan adgang til information, begrænsninger i deres kognitive evner og tidspres begrænser menneskets evne til at træffe rationelle beslutninger. Deltagerne i spillet oplevede konsekvenserne af deres beslutninger og udfordringerne i at vakle mellem "mavefølelse" og konkret viden. Det kunne være interessant at undersøge, om Business Management Games kunne anvendes som et værktøj i f.eks. arbejdet med strategi og risikostyring. Deltagerne får nogle erfaringer i et realistisk, men lukket miljø. Erfaringerne burde kunne bruges, når deltagerne efterfølgende skal træffe beslutninger i den "virkelige verden".

Syster Christin Maart ligeledes fra Georg-August Universitetet i Göttingen, arbejdede med eksperimentel økonomi i relation til landmandsadfærd. Det primære fokus var på investeringsadfærd.

Begge metoder sætter spørgsmålstejn ved "economic man" modeller og kan give bedre forudsigelser af effekten af forskellige landbrugspolitiske tiltag. I fremtiden kan dette blive særdeles værdifuldt i forbindelse med policy evaluering og udvikling. Erkendelsen af visse afvigelser fra den rationelle adfærd kan også være af stor betydning i forbindelse med den forestående implementering af en post-2013 landbrugspolitik.

LINCOLN UNIVERSITY DAIRY FARM

Lincoln University Dairy Farm er en demonstrations gård, der i modsætning til en forsøgsgård er profit orienteret og er til for at demonstrere "best practice." Gården blev også brugt til forsøg, men kun i det omfang det ikke influerede driften.

Dette kunne være et interessant supplement til KFC

<http://www.sidcc.org.nz/>

TEKNOLOGI

RESSOURCEFORBRUG

Generelt er der stor fokus på ressourceforbruget, herunder vand og CO₂-udledningen i New Zealand. Store områder på sydøen bliver vandet og er en væsentlig omkostning for landmændene og samtidig et kraftigt forbrug af vandressourcerne.

Derfor arbejdes der intensivt med at forbedre vandingsteknikken, herunder tilførsel af mængde, hvor ofte man skal vande, hvor meget skal man vande samt gps-tildeling af vand. En optimal vandingsteknik har i praksis vist sig at reducere vandingsforbruget med 30 % samtidig med 50 % større udbytte. I mange områder i Canterbury er der kraftig varme om sommeren og derfor er en lille, men rettidig tildeling af vandmængden ofte tilstrækkelig, for at sikre at rødderne i de øverste jordlag ikke blive svedet af i løbet af få dage.

VANDNING

På Canterbury Plains var der de seneste 10 år investeret massivt i vanding. Der havde været vandingssystemer baseret på overrisling, men disse systemer var ved at blive udskiftet med laterale, eller centermonterede pivot vandingsanlæg.

Der er tale om meget store investeringer, der ikke altid virkede rentable på papiret. Investeringerne er ganske følsomme over for udviklingen i (fødevare)inflationen.

ECO-N

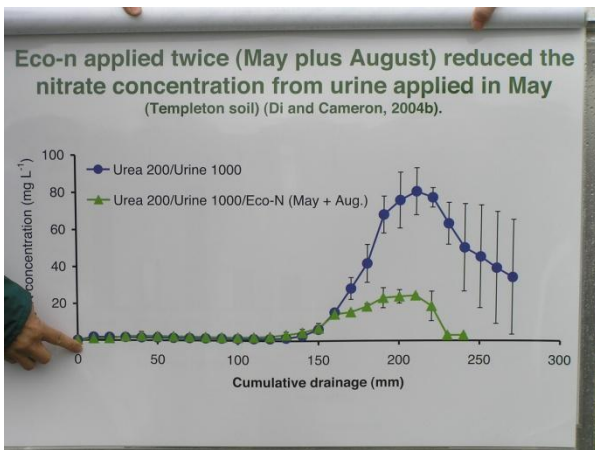
Besøg på Lincoln University

New Zealand har også problemer med stigende nitratudvaskning og gør et stort forsøgsarbejde for at reducere dette. På Lincoln University har man jordprøver fra forskellige steder i landet i store cirkulære beholdere, hvor man gøder, vander og afhøster græs som i en rigtig produktion. Samtidig opsamler man al vand herfra for at måle nitratudvaskningen, samt periodevis opsamling af luft for at beregne NO₂ fordampningen.

På vej ned under jorden for at se på udvaskning

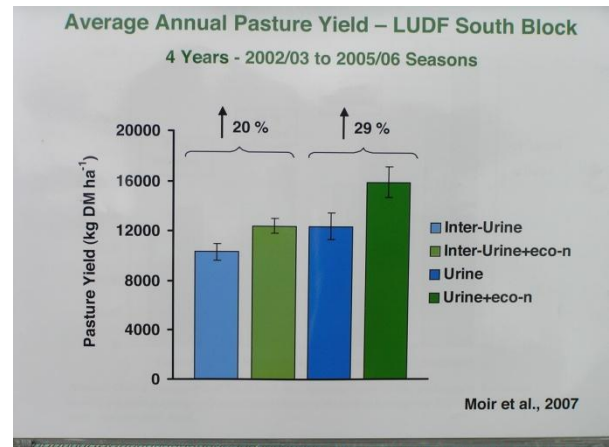
90 % af den samlede udvaskning og fordampning kommer fra kærerne, mens den tilførte gødning kun udgør 10 %. Derfor har der været fokus på, hvordan man kan reducere udvaskningen fra kærernes gødning. Man har udviklet eco-n som reducerer udvaskningen og fordampningen med 50 - 75 % ved 2 gange tilførsel. Tilførslen skal ske i vinterperioden, hvor der er mindst tilvækst af græs.

Ved tilførsel af eco-n i maj og august falder udvaskningen markant

Eco-n fastholder ammonium som plus-ion, således at det optages af planterne. Samtidig med den kraftige reduktion i nitratudvaskningen og NO₂ fordampning, er der målt udbyttestigning på 10 - 20 % i græsmarkerne. Det vurderes pt., at omkring 25 % af land-

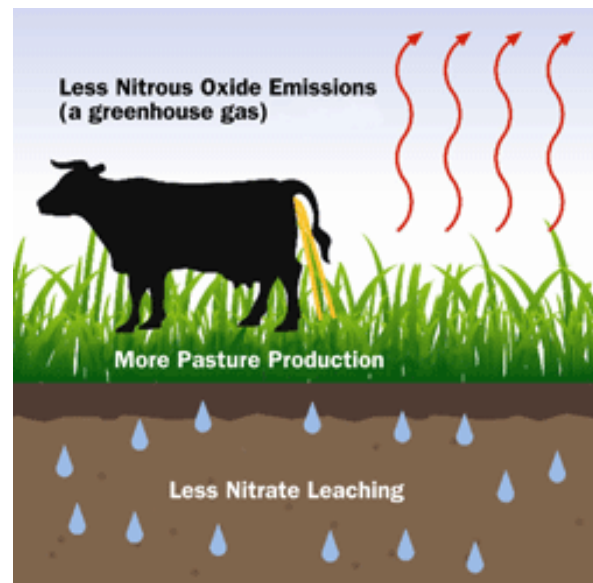
mændene i Canterbury området anvender eco-n i et eller andet omfang.

Landmanden får ca. 20 % større udbytte ved anvendelse af eco-n

Gødningsfirmaet Ravensdown markedsførte produktet Eco-N, der er en "Nitrification inhibitor" udviklet sammen med Professor Keith Cameron, Lincoln University.

<http://www.ravensdown.co.nz/Products/Eco-n/Research.htm>

Nitrification inhibitors such as a dicyandiamide (DCD) help to reduce leaching losses by retaining applied N in the ammoniacal form.

PRÆCISIONSJORDBRUG MED

WEEDSEEKER / GREENSEEKER

Som alternativ / komplement til GPS baseret præcisionsjordbrug var man i gang med at tage flow og applikations kontrolløsninger i brug i New Zealand. Dette reducerede brugen af pesticider via "pletsprøjtning" og målrettede brugen af gødning. Her ud over anvendes sensorteknik til kortlægning af markernes tilstand for mere målrettet behandling af behov.

<http://www.ntechindustries.com/>

JORDSKÆLVET

Denne vej havde været lige inden september jordskælv!!!

Området omkring Christchurch havde været ramt af to større jordskælv inden for det seneste år. Det første og største var i september 2010, her havde der kun været "mindre" materielle skader og et i februar 2011 med store menneskelige og materielle omkostninger. Det sidste medførte bl.a. at kongressen blev flyttet til Metven.

Det levende hegn til venstre for vejen var lige før september jordskælv!!!

SVINEPRODUKTION I NEW ZEALAND

- DET VI IKKE SÅ!

Indtil omkring 1886 var svinebedrifterne hovedsagligt på Sydøen, hvor svinene blev fodret med korn. Svinekød var med i den første forsendelse af frossent kød fra Dunedin til Storbritannien i 1882. Som mælkeproduktion blev udviklet, blev svineproduktionen koncentreret i de største regioner med mejeribrug - Waikato, Bay of Plenty, Taranaki, Manawatu, Southland, og i mindre grad i Northland, Canterbury og Vestkysten. I disse områder var det rentabelt at fodre svin med skummetmælk og valle, som er biprodukter ved fremstilling af smør og ost. I 1949-1950 foregik 88 pct. af svineproduktionen på malkekvægsbedrifter, og resten på bedrifter nær oste og kasein fabrikker.

Produktion og forbrug

Antallet af specialiserede svinebedrifter er mere end halveret mellem 1990 og 2002. I 2009 var der omkring 32.000 søer og et totalt antal svin på 380.000. Der er 206 registrerede svinebedrifter, hvoraf de 174 har søer, og de resterende cirka 30 bedrifter indkøber smågrise til færdigfodning.

>10 søer	30 bedrifter
10-19 søer	33 bedrifter
> 20 søer	129 bedrifter

De 14 bedrifter med mere end 500 søer har omkring 1/3 af det totale antal søer. Cirka 75 bedrifter har 18.000 udendørs søer. De fleste af gårdene var familieejede, og der produceres ca. 690.000 svin til slagting hvert år.

Det meste af svinekødet produceret i New Zealand bliver spist lokalt, men små mængder af specialprodukter eksporteres til Stillehavsøerne og Asien. I 2006 spiste newzealændere i gennemsnit mere end 20 kg svinekød, eller 86.000 tons. Heraf produceres 55 pct. i NZ og 45 pct. importeres fra Canada (35 pct), Australien (24 pct.) USA (21 pct) og Skandinavien (20 pct.)

Foderudgifterne (korn) udgør 70 pct. af omkostningerne, fulgt af arbejdsomkostningerne, som udgør 10-12 pct.

INDUSTRIEN

Industrien bliver koordineret gennem Pork Industri, som er involveret i reklame, markedsføring, forskning og udvikling (forbedring af produktiviteten og bæredygtigheden)

MILJØ OG VELFÆRD

Bedrifterne skal overholde visse regler kontrolleret af kommunalbestyrelser og regionsråd gennem Resource Management Act 1991. Der findes en kodeks for god praksis, og det indeholder emner som velfærd, fodring, indendørs og udendørs, rengøring, gødningsopbevaring, dræning, æstetik, støj og lugt.

Vi fik fortalt, at der er fokus på dyrevelfærd og produktionsformer i det New Zealandske samfund, og at der har været sager, hvor journalister har taget billeder og filmet med skjult kamera i svinestaldene.